

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра виробничого та інвестиційного менеджменту

ЗАТВЕРДЖЕНО

Факультет аграрного менеджменту

«05» червня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОПЕРАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»**

Галузь знань	<u>07 «Управління та адміністрування»</u>
Спеціальність	<u>073 «Менеджмент»</u>
Освітня програма	<u>«Менеджмент»</u>
Факультет (ННІ)	<u>Аграрного менеджменту</u>
Розробники:	<u>Шинкарук Л.В., професор кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту, доктор економічних наук, професор;</u> <u>Власенко Т.О., завідувач кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту, кандидат економічних наук, доцент</u> (посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2025 р.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра виробничого та інвестиційного менеджменту

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

«СХВАЛЕНО»

Декан факультету аграрного
менеджменту

на засіданні кафедри виробничого
та інвестиційного менеджменту
протокол № 13 від «28» травня 2025 р.

_____ Анатолій ОСТАПЧУК
«05» червня 2025 р.

Завідувач кафедри _____ Тетяна ВЛАСЕНКО

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Менеджмент»
_____ Віра БУТЕНКО

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОПЕРАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»**

Галузь знань	<u>07 «Управління та адміністрування»</u>
Спеціальність	<u>073 «Менеджмент»</u>
Освітня програма	<u>«Менеджмент»</u>
Факультет	<u>аграрного менеджменту</u>
Розробники:	<u>Шинкарук Л.В., професор кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту, доктор економічних наук, професор;</u> <u>Власенко Т.О., завідувач кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту, кандидат економічних наук, доцент</u> (посада, науковий ступінь, вчене звання)

Опис навчальної дисципліни Операційний менеджмент

(до 1000 друкованих знаків)

Навчальна дисципліна «Операційний менеджмент» спрямована на вивчення принципів, методів та інструментів ефективного управління виробничими процесами в організаціях. Основна увага приділяється плануванню, організації, контролю та вдосконаленню операцій, які забезпечують створення товарів і надання послуг. Дисципліна формує розуміння стратегічних і тактичних аспектів операційної діяльності, зокрема управління ресурсами, запасами, якістю, логістикою, виробничими потужностями та ланцюгами постачання. Курс орієнтований на формування навичок прийняття обґрунтованих управлінських рішень у динамічному бізнес-середовищі з урахуванням сучасних технологій, інновацій і принципів сталого розвитку

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	бакалавр	
Спеціальність	073 Менеджмент	
Освітня програма	Менеджмент	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проєкт (робота) (за наявності)	1	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	2	3
Семестр	6	6
Лекційні заняття	30 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	10 год.
Лабораторні заняття	-	- год.
Самостійна робота	60 год.	год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	4 год.	102 год.

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є сформувати у здобувачів вищої освіти системне розуміння принципів, функцій та інструментів управління операційними процесами на підприємствах, а також розвинути здатність приймати ефективні управлінські рішення для забезпечення конкурентоспроможності, якості продукції та ефективності використання ресурсів у виробничій та сервісній сферах.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.;

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 4 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ЗК 5 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 4. Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними;

СК 5. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту;

СК 12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.

ПРН 4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

ПРН 8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин								
	денна форма					Заочна форма			
	тижні	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
			л	п	с.р.		л	п	с.р.
Модуль № 1. Операційна система організації та операційний менеджмент									
Тема 1. Операційний менеджмент як різновид функціонального менеджменту	1	4	2	2	32	13	1	2	10
Тема 2. Операційна стратегія	2	4	2	2		13	1	2	10
Тема 3. Операційна система організації: структурно-процесна характеристика	3	4	2	2		11	1		10
Тема 4. Виробничий процес	4	8	4	4		11	1		10
Тема 5. Організація основного виробництва. Типи виробництв	5-6	8	4	4		12			12
Разом за змістовим модулем 1	60		14	14	32	60	4	4	52
Модуль № 2. Управління поточним функціонуванням операційної системи									
Тема 6. Виробнича стратегія і конкурентоспроможність підприємства	7-8	8	4	4	28	13	1	2	10
Тема 7. Планування та проектування операційного процесу підприємства. Управління проектами	9-10	8	4	4		13	1	2	10
Тема 8. Управління матеріальними ресурсами	12	4	2	2		13	1	2	10
Тема 9. Управління якістю продукції	13	4	2	3		11	1		10
Тема 10. Управління результативністю операційної діяльності	14-15	8	4	4		10			10
Разом за змістовим модулем 2	60		16	16	28	60	4	6	50
Курсова робота з Операційного менеджменту			-	-	-		-	-	-
Усього годин	120		30	45	45	120	8	10	102

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1. Операційна система організації та операційний менеджмент		
1.	Операційний менеджмент як різновид функціонального менеджменту	2
2.	Операційна стратегія	2
3.	Операційна система організації: структурно-процесна характеристика	2
4.	Ресурси, процеси та результати операційної діяльності	4
5.	Організаційні аспекти та інструментарій прийняття управлінських рішень в операційному менеджменті	4
Разом модуль 1		14
Модуль 2. Управління поточним функціонуванням операційної системи		
6.	Виробнича стратегія і конкурентоспроможність підприємства	4
7.	Планування та проектування операційного процесу на підприємстві. Управління проектами	4
8.	Управління матеріальними ресурсами	2
9.	Управління якістю продукції	2
10.	Управління результативністю операційної діяльності	4
Разом модуль 2		16
Разом		30

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1. Операційна система організації та операційний менеджмент		
1.	Операційний менеджмент як різновид функціонального менеджменту	2
2.	Операційна стратегія	2
3.	Операційна система організації: структурно-процесна характеристика	2
4.	Ресурси, процеси та результати операційної діяльності	4
5.	Організаційні аспекти та інструментарій прийняття управлінських рішень в операційному менеджменті	4
Разом модуль 1		14
Модуль 2. Управління поточним функціонуванням операційної системи		
6.	Виробнича стратегія і конкурентоспроможність підприємства	4
7.	Планування та проектування операційного процесу на підприємстві. Управління проектами	4
8.	Управління матеріальними ресурсами	2

9.	Управління якістю продукції	2
10.	Управління результативністю операційної діяльності	4
Разом модуль 2		16
<i>Разом</i>		<i>30</i>

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	<i>Модуль 1.</i> Операційна система організації та операційний менеджмент Самостійна робота 1. Ресурси, процеси та результати операційної діяльності Самостійна робота 2. Організаційні аспекти та інструментарій прийняття управлінських рішень в операційному менеджменті	32
2.	<i>Модуль 2.</i> Управління поточним функціонуванням операційної системи Самостійна робота 3. Управління якістю продукції Самостійна робота 4. Управління результативністю операційної діяльності	28
<i>Разом</i>		<i>60</i>

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- реферати;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- захист практичних робіт;
- захист курсового проєкту (роботи).

7. Методи навчання (*вибрати необхідне чи доповнити*):

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні, практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України».

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Основи теорії самоменеджменту		
Лекція 1. Операційний менеджмент як різновид функціонального менеджменту	ПРН 3. Деталізувати роль операційного менеджменту в системі функціонального менеджменту підприємства, демонструвати знання основних теорій, функцій та методів управління операційною діяльністю, а також розуміння сучасних підходів до лідерства в контексті операційних процесів. ПРН 4. Ідентифікувати ключові проблеми, що виникають в операційній діяльності організації, та обґрунтовувати управлінські рішення щодо їх вирішення з використанням відповідних аналітичних інструментів. ПРН 8. Застосовувати методи операційного менеджменту для підвищення ефективності функціонування організації, включаючи планування, контроль і вдосконалення операційних процесів.	-
Практична робота 1. Операційний менеджмент як різновид функціонального менеджменту		12
Лекція 2. Операційна стратегія	ПРН 3. Демонструвати знання концепцій та типів операційних стратегій, а також їх узгодження з загальною стратегією організації; пояснювати роль стратегічного планування в управлінні операційною діяльністю. ПРН 4. Аналізувати зовнішні й внутрішні чинники, що впливають на формування операційної стратегії; виявляти проблеми стратегічного характеру в операційній діяльності та обґрунтовувати варіанти стратегічних управлінських рішень. ПРН 8. Застосовувати стратегічні методи менеджменту для розроблення, реалізації та контролю операційної стратегії з метою забезпечення довгострокової ефективності та конкурентоспроможності організації.	-
Практична робота 2. Операційна стратегія		12
Лекція 3. Операційна система організації: структурно-процесна характеристика	ПРН 3. Демонструвати знання структури та компонентів операційної системи організації, класифікацій операційних систем та принципів їх функціонування в різних видах діяльності. ПРН 4. Виявляти проблеми в організації операційних процесів, здійснювати аналіз слабких місць у структурі операційної системи та обґрунтовувати можливі шляхи їх вдосконалення. ПРН 8. Застосовувати інструменти процесного підходу для аналізу, моделювання та оптимізації операційної системи з метою підвищення ефективності функціонування організації.	-
Практична робота 3. Операційна система організації: структурно-процесна характеристика		12
Лекція 4. Виробничий процес	ПРН 3. Демонструвати знання змісту, структури	-

Практична робота 4. Виробничий процес	та класифікацій виробничих процесів, основних методів організації виробництва, а також ролі виробничого процесу в операційній системі підприємства. ПРН 4. Аналізувати виробничі процеси з метою виявлення проблемних зон, визначати причини неефективності у використанні ресурсів та обґрунтовувати можливі управлінські рішення щодо їх оптимізації. ПРН 8. Застосовувати методи організації та раціоналізації виробничих процесів для підвищення продуктивності праці, скорочення витрат часу та ресурсів, а також забезпечення ефективного функціонування підприємства.	8
Самостійна робота 1. Виробничий процес		4
Лекція 5. Організація основного виробництва. Типи виробництв	ПРН 3. Демонструвати знання принципів організації основного виробництва, характеристик різних типів виробництв та їх впливу на побудову операційної системи підприємства.	-
Практична робота 5. Організація основного виробництва. Типи виробництв	ПРН 4. Виявляти проблеми в організації основного виробництва, враховуючи специфіку типу виробництва, та обґрунтовувати управлінські рішення щодо підвищення його ефективності. ПРН 8. Застосовувати методи та інструменти менеджменту для оптимізації структури й процесів основного виробництва відповідно до його типу, забезпечуючи раціональне використання ресурсів і зростання продуктивності.	8
Самостійна робота 2. Організація основного виробництва. Типи виробництв		4
Модульна контрольна робота 1.		40
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Управління власним розвитком та розвитком співробітників		
Лекція 6. Виробнича стратегія і конкурентоспроможність підприємства	ПРН 3. Демонструвати знання змісту та цілей виробничої стратегії, її взаємозв'язку з загальною стратегією підприємства, а також ролі виробничих рішень у забезпеченні конкурентних переваг.	-
Практична робота 6. Виробнича стратегія і конкурентоспроможність підприємства	ПРН 4. Аналізувати вплив виробничої стратегії на показники конкурентоспроможності підприємства; виявляти стратегічні проблеми у виробничій сфері та обґрунтовувати ефективні управлінські рішення для їх подолання. ПРН 8. Застосовувати стратегічні та операційні інструменти менеджменту для розробки й реалізації виробничої стратегії з метою підвищення конкурентоспроможності підприємства на ринку.	12
Лекція 7. Планування та проектування операційного	ПРН 3. Демонструвати знання принципів і методів планування операційних процесів, основ	-

процесу на підприємстві. Управління проєктами.	проєктування виробничих та сервісних систем, а також основ управління проєктами в операційній діяльності.	
Практична робота 7. Планування та проєктування операційного процесу на підприємстві. Управління проєктами	ПРН 4. Виявляти проблеми, що виникають під час планування та реалізації операційних проєктів, оцінювати ризики й обмеження, а також обґрунтовувати ефективні управлінські рішення для забезпечення результативного виконання проєктів. ПРН 8. Застосовувати методи планування, моделювання та управління проєктами для організації та вдосконалення операційних процесів, забезпечуючи ефективність функціонування підприємства.	12
Лекція 8. Управління матеріальними ресурсами	ПРН 3. Демонструвати знання концепцій, методів та інструментів управління матеріальними ресурсами, логістичних підходів до забезпечення виробництва сировиною, комплектуючими та іншими матеріалами.	-
Практична робота 8. Управління матеріальними ресурсами	ПРН 4. Аналізувати проблеми, пов'язані з плануванням, закупівлею, зберіганням і використанням матеріальних ресурсів; обґрунтовувати ефективні управлінські рішення щодо оптимізації матеріальних потоків. ПРН 8. Застосовувати методи управління запасами, логістики та контролю матеріальних потоків для забезпечення безперервності операційного процесу та підвищення ефективності діяльності підприємства.	12
Лекція 9. Управління якістю продукції	ПРН 3. Демонструвати знання концепцій, принципів і систем управління якістю, стандартів якості (зокрема ISO), методів контролю та забезпечення якості продукції у виробничих процесах.	-
Практична робота 9. Управління якістю продукції	ПРН 4. Ідентифікувати проблеми, пов'язані з якістю продукції, аналізувати причини відхилень і дефектів, а також обґрунтовувати управлінські рішення для їх усунення та запобігання. ПРН 8. Застосовувати сучасні методи управління якістю (наприклад, TQM, Six Sigma, PDCA) для підвищення конкурентоспроможності продукції та ефективності виробничої діяльності.	8
Самостійна робота 9. Управління якістю продукції		4
Лекція 10. Управління результативністю операційної діяльності	ПРН 3. Демонструвати знання підходів до оцінювання результативності операційної діяльності, систем показників ефективності (KPI), методів моніторингу та контролю виконання операційних завдань.	-
Практична робота 10. Управління результативністю операційної діяльності	ПРН 4. Виявляти відхилення у результативності операційних процесів, аналізувати причини неефективності та обґрунтовувати управлінські рішення щодо її підвищення. ПРН 8. Застосовувати методи аналізу ефективності, управління продуктивністю та операційного вдосконалення для досягнення	8

	стратегічних цілей організації та забезпечення її конкурентоспроможності.	
Самостійна робота 4. Управління результативністю операційної діяльності		4
Модульна контрольна робота 2.		40
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 \cdot 0,7 \leq 70$	
Екзамен		30
Всього за курс	Навчальна робота + екзамен ≤ 100	
Курсовий проєкт/робота		100

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Практичні, самостійні та модульні роботи необхідно здавати у заплановані терміни до закінчення вивчення поточного модуля. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний) і дозволяється в термін до закінчення наступного модуля.
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час проведення поточного модульного контролю та семестрового екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Виконані письмові роботи (курсові роботи, реферати тощо) повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу.
Політика щодо відвідування	Списування під час проведення поточного модульного контролю та семестрового екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Виконані письмові роботи (курсові роботи, реферати тощо) повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу.

9. Навчально-методичне забезпечення:

1. Шинкарук Л.В., Власенко Т.О. Навчально-методичний посібник «Операційний менеджмент» для студентів за спеціальністю: 073 «Менеджмент». Київ: НУБіП України, 2023. 168 с. URL: <https://nubip.edu.ua/node/23701/12> (електронна бібліотека)

2. Шинкарук Л.В., Власенко Т.О. Методичні вказівки до виконання курсових робіт з дисципліни «Операційний менеджмент» для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» денної та заочної форм навчання. Київ: НУБіП України, 2023. 25 с. URL: <https://nubip.edu.ua/node/23701/12> (електронна бібліотека)

3. Електронний навчальний курс «Операційний менеджмент»: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2045>

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Shynkaruk L. V., Alekseieva K. A., Vlasenko T. O. Operational Management: for the students of the specialties 073 “Management”, 075 “Marketing”. Educational edition. Київ: 2021. 243 p.
2. Грідін О. В. Операційний менеджмент: словник термінів і понять. Харків: ДБТУ, 2024. 36 с.
3. Іванов М.М., Комазов П.В. Операційний менеджмент: навчальний посібник. Київ: Центр видавничої літератури, 2023. 368 с.
4. Коробка, С. (2020). Теоретичні аспекти операційного менеджменту малих підприємств. Економічний простір, (153), 71-74. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/153-13>
5. Матвеева Н. М., Славута О. І. Управління витратами : навч. посібник. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2020. 157 с.
6. Операційний менеджмент (частина 1). Навчальний посібник. / Балаш Л.Я., Лисюк О.В., Саміло А.В., Ковальчук О.І. Львів: видавництво Репроцентр захід, 2023. 194 с.
7. Операційний менеджмент. Навчальний посібник / Старченко Г.В., Калінько І.В., Косач І.А. Київ: Кондор-Видавництво, 2020. 264 с.
8. Операційний менеджмент: Навчальний посібник. / Маркіна І. А., Помаз О. М., Помаз Ю. В.; За ред. І.А. Маркіної. Полтава: ПДАА, 2018. 224 с.
9. Старченко Г. В., Калінько І. В., Косач І. А. Операційний менеджмент : навч. посіб. Київ : Кондор, 2020. 232 с.
10. Старченко Г.В., Калінько І.В., Косач І.А. Операційний менеджмент: навчальний посібник. Київ: Кондор-Видавництво, 2020. 264 с.
11. Сумець О. М. Проектування операційних систем : підручник. Київ : Університет «КРОК», 2021. 322 с.
12. Черчик Л.М., Левицький В.В. Стратегічний менеджмент : конспект лекцій. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2023. 165 с.
13. McKinsey Quarterly (Електронний журнал консалтингової компанії McKinsey, присвячений управлінню бізнесом у різних галузях) URL : <http://www.management.com.ua/links/goto.php?id=37>.
14. Strategic Management Journal (Щомісячний електронний журнал зі стратегічного менеджменту). URL: <http://www.management.com.ua/links/goto.php?id=31>.
15. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України. URL : <http://smida.gov.ua/>.
16. Всесвітні веб-ресурси з економіки (Електронна економічна бібліотека. Містить публікації та матеріали з різних аспектів економіки та бізнесу, а також велику кількість посилань на економічні журнали, сайти відповідних асоціацій та установ) URL : <http://www.management.com.ua/links/goto.php?id=86>.
17. Навчально-інформаційний портал НУБіП України. URL : <http://elearn.nubip.edu.ua/>.
18. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського URL :

<http://www.nbuu.gov.ua>.

19. Онлайн-курси від провідних університетів світу з операційного менеджменту.

URL: <https://www.coursera.org/courses?query=operations+management>.